

Några anteckningar från presentation av studie från EU KOM om korruption i EU:s medlemsländer måndag den 3 mars 2014¹

Birgitta Nygren, styrelseledamot, Transparency International Sverige, presenterade den rapport som EU kommissionen publicerade den 3 februari. Det är den första rapporten om korruptionen i medlemsstaterna. Syftet är att ge en övergripande analys, identifiera både brister och goda exempel och ge skraddarsydda rekommendationer till medlemsländerna.

Som bakgrund kan nämnas att i september 2010 höll Cecilia Malmström ett tal inför EU-parlamentet om korruptionen i EU. Hon pekade på att förhållandena inom Unionen inte var acceptabla. Enligt Eurobarometern ansåg nästan 80% av befolkningen att korruptionen var ett stort problem i det land där de bodde. Hon aviserade att ett åtgärds paket skulle läggas fram i början av 2011. Detta skulle bl.a. innehålla en ny rapporteringsmekanism. Som del av paketet avsattes också ganska mycket pengar till forskning och utredningsarbete. Den absolut största forsknings satsningen är på ett projekt som fått namnet ANTICORRP. Det är ett projekt med 21 forskargrupper i 16 EU-länder som inleddes i mars 2012 och som ska bedrivas under 5 år. Sammanhållande för projektet är Quality of Governance Institute i Göteborg under ledning av professor Bo Rothstein.

I en första Anticorrp-rapport sägs bl.a. att om alla MS hade lyckas få kontroll på korruptionen så att den inte var mer omfattande än i Danmark, skulle MS få in EUR 323 miljarder mer i skatt vilket är ungefär lika mycket som hela budgeten för EU gånger två!

I EU-rapporten redovisas en Eurobarometer-undersökning av EU-medborgarnas uppfattning om korruptionen utbredning, horisontella trender, tematiskt kapitel om offentlig upphandling och därefter land-kapitel med specifika rekommendationer.

Några resultat av barometern: I Danmark, Finland, Luxemburg och Sverige svarade mindre än 1% svarade att de någon gång förväntats betala en muta. Skillnaderna var större när det gäller uppfattningen om korruptionen var utbredd; som lägst 20% i Danmark och 44% i Sverige. Genomsnitt för EU 76%. Högst i Grekland (99%), Italien (97%), Litauen, Spanien och Tjeckien (95%).

I EUs rapport sägs att korruptionen kan beräknas kosta EU-länderna ca EUR 120 miljarder per år.

Majoriteten av MS rekommenderades ses över reglerna för finansiering av politiska partier. Väldigt vanligt var också förslag om skarpare regler för att se till att offentlig upphandling går rätt till.

Bland goda exempel nämns att Finland har ett väl reglerat och transparent system för partifinansiering, att kommuner i Nederländerna har nätverk för att främja integritet i

---

¹ Report from the Commission to the Council and the European Parliament, Brussels 3.2.2014 COM(2014)38 final EU- Anti-Corruption Report

sin verksamhet, att väl fungerande antikorrupsionsmyndigheter finns i Slovenien, Rumänien och i Kroatien och att UK har robust lagstiftning

Sverige-kapitlet är på 10 tåttskrivna sidor. Man konstaterar att Sverige har ett väl utvecklat rättsväsenden. Den statliga förvaltningen anses vara effektiv och ge god service till både medborgare och företag. Den låga korrupsionen anses hänga ihop med den långa traditionen med öppenhet inom förvaltningen. Öppenheten nämns som ett gott exempel för andra att lära av.

Det påpekas i rekommendationsdelen att Sverige är bland de minst korrupta länderna i EU men att några få "areas of concern remain":

- lag om partifinansiering bör inte tillåta anonyma donationer och bör inte bara gälla den centrala nivån utan även den regionala och den lokala;
- kommuner och landsting bör åläggas försäkra sig om ökad transparens i kontrakt med privata företag (som utför offentliga tjänster), bör försäkra sig om oberoende revision och övervakning av efterlevnad av gällande regelverk;
- försäkra sig om att företagsboten, dvs reglerna för att ställa juridiska personer till svars, går att använda när brott begåtts t.ex. av mellanhänder eller agenter och att maximibeloppet, f.n. 10 milj.kr höjs. Vidare bör regeln om dubbel straffbarhet ses över.

Vad händer nu? EU KOM vill engagera sig i en konstruktiv debatt om hur man bäst att bekämpa korrupsion med MS, EP, NGOs m.fl., ska skapa ett sk mutual experience-sharing programme for MS, local NGOs ...för att identifiera best practice m.m. Ny rapport kommer om två år.

Elin Carbell-Brunner, Justitiedepartementet, svarade på frågor om kapitlet om Sverige. Det framkom att JU stöder KOM:s arbete men att flera MS varit missnöjda med hur KOM bedrivit arbetet med rapporten och med resultatet vilket förklarar att rapporten blev mycket försenad.

Birgitta Nygren

2014-03-07